

Stab och serviceförvaltningen
Kanslienheten
Irène Sturve, 0248-70 227
irene.sturve@rattvik.se

Folkhälsoråd

Plats	Kommunhuset	
Datum	2017-09-21 och 2017-10-24	
Deltagare	Joanna Stridh (C), ordf. Yvonne Junell (C) Britt-Marie Essell (S)	Irène Sturve, folkhälsostateg och sekreterare FHR.

1. Öppnande och justerare

Ordförande hälsade alla välkomna till Folkhälsorådet och öppnande mötet. Till justerare utsågs Britt-Marie Essell.

2. Dagordning

En punkt tillkom under punkt 4, på slutet efter ANDT och källkritik på schemat - Missbruksenheten Rättvik, Lena Ekman.

2017-10-24 fortsättning på dagordningen som fastställdes den 21 september punkterna 4. Arbetet framåt och 5. Övriga frågor.

3. Genomgång av föregående protokoll

Protokoll från 2017-05-16 lades till handlingarna. Samtliga protokoll Folkhälsoråd, (original från 21 april, 2009 till dagens) finns i två tjocka pärmar inne hos folkhälsostategen.

4. Lägesrapport

Irène startade genomgången av lägesrapporten med att berätta att hon kommer att arbeta som t.f. länsamordnare ANDT frågor, hos länsstyrelsen Dalarna i Falun, från 2 oktober till årsskiftet. Uppdraget är på 60 % (3 dagar per vecka). Enheten heter Mänskliga rättigheter och folkhälsa.

Irène är uppsagd från sin tjänst i kommunen i och med att hon fyller 67 år i oktober. Hon har fått en förlängning inom kommunen på 40 % (2 dagar per vecka), november och december, 2017.

4:1 Globala hållbarhetsarbetet till det lokala. "Cirklarna". Spelplanen.

Kommunen har sedan ett år tillbaka utvecklat kommunens hållbarhetsarbete – samordnat av hållbarhetsstrateg Markus Svensson. Politikerna hade till budgetkonferensen våren 2017 arbetat fram förslag på lokala mål utifrån FNs 17 globala mål för hållbar utveckling. (Agenda 2030).

Hållbarhetsarbetet verkar inom "tre cirklar"; Social hållbarhet, Ekologisk/miljömässig hållbarhet och Ekonomisk hållbarhet. Allt hänger ihop och alla områden är ömsesidigt beroende av varandra. Social hållbarhet hör inte enbart hemma inom socialförvaltningen utan i alla verksamheter interna som externa.

Hälsans bestämningsfaktorer

Hälsan påverkas av allt ifrån kön, ålder och arv till omgivningsförhållanden, samhällsplanering, levnadsvanorna, utbildning, sociala nätverk etc. Hälsa definieras i ett holistiskt perspektiv; fysisk, psykisk, social och existentiell hälsa. Allt ovan för linjen är påverkbart fast mer eller mindre "besvärligt". Arv, ålder och kön i stort sett ej påverkbart i dagens samhälle. Hälsoarbete bedrivs inom alla områden ovan linjen – helhetsperspektivet är oerhört viktigt.

4:2 Spelplanen – den del av hållbarhetsarbetet som mest berör hälsa:

- FNs globala hållbarhetsmål – Agenda 2030.
- WHO (Världshälsoorganisationen).
- De sexton nationella miljömålen.
- De elva nationella folkhälsomålen. Föreslås av Kommissionen för jämlik hälsa att göras om till åtta. SOU 2017:47.
- Regionalt Samling för socialt hållbart Dalarna – processen drivs av Landstinget Dalarna.
- Länsstyrelsens regeringsuppdrag – område Mänskliga rättigheter och Folkhälsa; (där ingår ANDT, Jämställdhet, Folkhälsa/Social hållbarhet, Våld i nära relationer, Integration, Tobak och Minoritetsgrupper).
- Kommunala verksamhetens målgrupp är alla medborgarna men barn, ungdomar, äldre, personer med olika funktionsvariation och de grupper som har sämst hälsa idag, är särskilt prioriterade.

4:3 Nationellt – Slutbetänkandet av kommissionen för jämlik hälsa.

Slutbetänkandet av kommissionen för jämlik hälsa presenterades under hösten 2017 – där föreslås bland annat att de nuvarande 11 nationella folkhälsomålen ska bli 8. En ganska omfattande enkät från kommissionen för jämlik hälsa, har besvarats av landets samtliga kommuner, landsting och regioner, samtliga länsstyrelser och ett 40-tal myndigheter vars verksamhet berör arbetet för en god och jämlik hälsa. Iréne besvarade den för Rättviks kommuns räkning. Resultatet från enkätundersökningarna har främst legat till grund för åtgärdsförslag i utredningens andra delbetänkande. (SOU 2017:4).

Iréne deltog på SKLs webinarium om slutbetänkandet den 18 september. "Nästa steg mot en mer jämlik hälsa – förslag för ett långsiktigt arbete för en god och jämlik hälsa". Webinariets PP-bilder mejlas ut till rådet. Slutbetänkandet SOU 2017:47 – mycket givande och intressant läsning.

4:4 Regional Samling för ett socialt hållbart Dalarna.

”Socialt hållbart Dalarna” ett arbete som pågått i flera år men än inte blivit något mer resultat än rapporter. (Irénes bedömning som varit delaktig sen start – andra kanske inte alls upplever det så.) Kopplingen till Agenda 2030 diffus trots att man är och har varit delaktig i Kommissionen för jämlik hälsa.

Samlingen har haft ett möte under hösten. Johan Hallberg har tagit fram en folder om Samlingen – den delades ut till deltagarna i FHR, inklusive två mejl från Hallberg dels om Psykisk hälsa barn och unga dels ett som skickats till Samlings kontaktpersoner för att tipsa om SKLs webinarium.

En sammanställning för politiker om Samlingen mejlas ut till rådet.

4:5 Nationella och regionala ANDT strategin.

Nationella strategin från regeringskansliet Socialdepartementet; ”En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016-2020”. Innehåller mål och insatsområden.

Från den nationella ANDT-strategin har länsstyrelsen i Dalarna arbetat fram en regional strategi i samverkan med ANDT samordnarna i dalakommunerna. ”ANDT i Dalarna 2016-2020”. ”Länsövergripande handlingsplan för Dalarnas arbete med alkohol, narkotika, dopning och tobak”.

På sidan 9 i dalastrategin så har det blivit fel i skrivningen (nationella målen 5 och 6). Rättelse: Insatsområdena är riktigt skrivna men texten under mål 5 och 6 ska vara:

Mål 5, Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska.

Mål 6, En folkhälsobaserad syn på ANDT inom EU och internationellt.

4:6 Hälsoläget Rättvik

Finns beskrivet i Halvårsrapporten 2017 som skickats ut till FHR. Utöver det så är det bra att känna till; antalet fallolyckor ligger på en ganska konstant hög nivå. I och med att antalet äldre från 75 år och uppåt ökar så befaras en topp av fallolyckor som kräver sjukhusvård ske runt åren 2020-2030. Det fallförebyggande arbetet är enormt viktigt då kommunens demografi ser ut som den gör. Friska pensionärer är viktigt för dels dem själva men också för kommunen.

Annat som rapporterats från Tillgänglighetsrådet är citat: ”*förståndshandikappade som bor i egen lägenhet är en isolerad grupp som måste fångas upp*”.

(Tillgänglighetsrådet önskar en återkoppling på deras råd den 28 november.)

Statistik gällande ohälsotalen i Rättvik, visar också att andelen personer med nedsatt funktion/arbetsförmåga är mycket hög liksom ohälsotalet totalt – framför allt för kvinnor från 45 år och uppåt.

Webbplatser där statistik kopplat till folkhälsa finns är:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/>

4:7 Folkhälsopolicy – Folkhälsostrategi – ANDT strategi/Drogpolitisk handlingsplan.

Folkhälsopolicy – antagen i kommunfullmäktige 2010-10-19.

Folkhälsoprogrammet från 2014 – antaget i kommunstyrelsen 2014-04-08, § 60.

Drogpolitisk handlingsplan för Rättviks kommun från 2015, beslutat av kommunfullmäktige 2014-12-04, § 88.

4:8 Uppföljningar/rapporteringar till Folkhälsomyndigheten, Länsstyrelsen Dalarna och en del andra enkäter som olika myndigheter vill ha.

4:9 Hållbarhetsarbetet Rättviks kommun.

- Livsmening och hälsa, Social hållbarhet, onsdag 18 oktober, 18.30. (Holistiskt hälsoperspektiv; fysisk, psykisk, social och existentiell hälsa.) Värdemässig utgångspunkt KASAM – känsla av sammanhang – salutogent.

4:10 Hälsosamt åldrande hela livet – Ett gott liv för alla – Fallförebyggande arbetet

- Fortsatt stöttning till träningen 85+ på Koppjärk och Fallförebyggande träningen 55+, Rättviks Judoklubb?
- Fallförebyggande arbetet – utskick till kommunens 75+ och äldre och utbildning äldreomsorgens personal – fallförebyggande "tänket" in i verksamheterna – fem tillfällen. Båda aktiviteterna september och oktober, 2017. De äskade medlen räckte långt
- Nationella fallförebyggande veckan – vecka 40 – aktiviteter på Buketten. Men den veckan var även Anhörigstödveckan vilket resulterade i att det fallförebyggande arbetet kom i skymundan – tyvärr.

4:11 Projekt Fritid Rättvik. Ur ansökan till Allmänna Arvsfonden: *"I skolan möts elever av olika nationaliteter och kön. För att etablera lust och möjlighet att vara aktiv även längre upp i skolåldern föddes idén att skapa Rättviks Fritid av Jimmy Svensson. Projektets syfte är att stimulera aktivitet bland kommunens invånare; förskolebarn, grundskolebarn, ungdomar och vuxna. Genusperspektiv och integration är bärande delar i projektet. Nu vill IFK Rättvik och Jimmy Svensson tillsammans med skolorna i Rättviks kommun starta projekt "Rättviks fritid" i Rättviks kommun."* Samverkanspartners i projektet är; Dalarnas Idrottsförbund, Koppjärk, Fritidsförvaltningen Rättvik, Folkhälsan Rättvik, Rättviks Rotaryklubb, olika föreningar i kommunen, Svenska skolidrottsförbundet med flera. Olika "rörelseaktiviteter" erbjuds också alla kommuninnevånarna. Ansökan skickades till Arvsfonden i början av sommaren, 2017.

4:12 Folkrörelse Rättvik 2018. Koppjärk, KomFri och Folkhälsan träffades några gånger under våren 2017. Idé om att starta en "folkrörelse" (få igång så många "rättvikare" som möjligt), där alla kunde delta utifrån sina förutsättningar. Start vecka 19, 2017 och att behålla den veckan år efter år (veckan efter vårmärknaden) – som en kick off inför sommaren – att komma i form. Väva in Mässa 55+ en dag den veckan också.

4:13 Mässa 55+.

Två mycket lyckade 55+ mässor har genomförts hösten 2014 och 2016. Då det innebär mycket planering och arbete för att genomföra en mässa så har mässornas styrgrupp sagt att "vartannat år" är lagom. Nu förväntar sig många att mässa 55+ ska genomföras hösten 2018 men någon arbetsgrupp är ännu inte "på banan".

4:14 Folkhälsospåren. Två slingor anlades 2012; en kallad Siljan strand och en Långbryggan. En tavla finns i anslutning till Långbryggan det så kallade MET-spåret på 1 212 meter. Två dubbeltavlor finns uppsatta för slingan Siljan strand på 1 860 meter. En dubbeltavla nästan mittemot Sjövillan och en tavla vid Pilgatan nedanför gymnasiet. Mer information om slingorna finns på

www.rattvik.se/folkhalsosparen En informationsfolder med testkort finns upptryckt och foldern finns också på kommunens webbplats.

I en pärm finns alla papper gällande Överenskommelse nyttjande av mark, Skyttlov, samverkanspartners etc. Skadegörelse på tavlor och spårens pilmarkeringar har skett då och då under åren. Peter Sandin på Rättviks fritid har kontakterna gällande tryck av nya pilskyltar och AME gällande rengöring och reparation.

- **4:15 Enkel träning för äldre** – inspirera aktivitetsledarna och diakonerna m fl. Iréne fick en förfrågan från diakonin i Boda om hon kunde träffa dem för att ge inspiration till deras sittgympa som "gått i stå". Både de som leder och de som deltar hade tröttnat på nuvarande program. Diakonerna kommer till aktiviteten på Buketten den 4 oktober och deltar på eftermiddagens Rörelse i vardagen. Iréne har tagit fram program och musik som efter genomgång kan användas av kommunens aktivitetsledare, diakoner med flera intresserade. Skulle kunna spridas brett.
- **4:16 Passion för livet** – populär studiecirkel på Buketten. Har pågått under flera år. Fyra träffar med temana Trygghet och säkerhet (Rune Daniels), Vardagsträning, balans och styrka (Iréne), Näringsriktig kost samt Social gemenskap – de två sistnämnda har haft olika kursledare. En cirkel är uppstartad hösten 2017.

4:17 Drog- och våldsförebyggande arbetet.

- Nationella och regionala BRÅ

Iréne har genomfört en 6 veckor lång, webbaserade basutbildningen för lokala BRÅ samordnare (jan-feb, 2017). En regional BRÅ samordnare anställdes hos länsstyrelsen i maj 2017. En första **länsnätverksträff BRÅ** genomfördes den 25 sep.-17. Iréne och Rune Daniels deltog från Rättviks kommun. Nästa länsnätverksträff blir den 22 november – Rune deltar då.

Mål 1 i den nationella ANDT strategin "Samverkan mellan ANDT-förebyggande och brottsförebyggande arbete på alla nivåer."

Mål 1 den regionala ANDT-strategin "Samverkan mellan ANDT-förebyggande och brottsförebyggande arbete kommer att utvecklas under strategiperioden."

4:18 Överenskommelsen polis/kommun + handlingsplan och uppföljning.

Skrevs under oktober 2016 och gäller fram till 2018. Kommunpolis Anders Modén och Iréne har tagit fram ett förslag på handlingsplan för Rättviks kommun utifrån överenskommelsen med Medborgarlöftet.

4:19 Föräldranätverket Föräldrar emellan. Arbetsgrupp/styrgrupp består av Iréne Sturve, Ancie Bergendahl Vuxenskolan, Margareta Appell Rädda barnen, Lena Johansson RKS (Rättviks kristna samarbetsråd) och Carina Olsson studieförbundet ABF. Nätverket är kopplat till BRÅ i Rättvik. Nätverket Föräldrar emellan startade våren 2014 och har sedan dess genomfört 4-8 föreläsningar per år med olika teman. *"Föräldrar emellan i Rättvik vänder sig till alla som är föräldrar, men även till andra som har barn och ungdomar i sin närhet. Vi erbjuder föreläsningar av hög kvalitet för inspiration och ökade kunskaper."*

4:20 Länsnätverket ANDT

Länsstyrelsens länsamordnare ANDT har sedan många år tillbaka kallat till träffar för kommunernas ANDT samordnare (drogförebyggare). Erfarenhetsutbyte, konferenser, utbildningar mm. Mellan 5 och 8 träffar per år.

4:21 Regionala och nationella utbildningar, konferenser etc. – hösten 2017:

- U-fold, Uppsala universitet, 5 oktober. Tema Nya utmaningar för ANDT-strategin.
- Förebygg.nu – 15-16 november i Göteborg. Iréne åker via Länsstyrelsen. Det finns en plats bokad för Rättviks kommun. Länsstyrelsen betalar allt utom resan.
- Grundutbildning ANDT-samordnare 5-7 december i Stockholm. Anmälan så snart som möjligt till Iréne på Länsstyrelsen.

4:22 ANDT coacher HVB Rättvik.

Tre personal från HVB hemmen i Rättvik har gått en kurs på 1½ dag samordnad av Länsstyrelsen Dalarna. Två personer från Västerås kommun har hållit i kursen. Ungefär hälften av dalakommuner har skickat personal till kursen och ett länsnätverk har bildats.

4:23 Länskonferens Så beräknar du ekonomiska vinster och effekter av sociala insatser.

Galaxen i Borlänge 26 oktober samt en 2-dagars utbildning i Rättvik 21-22 november.

4:24 Varannan vatten. Rättvik har startat upp och drivet Dalarnas Varannan vatten. Fick till ett avtal mellan Region Gotland och Länsstyrelsen Dalarna för nyttjanderätten till konceptet. Avtalet blev klart 10 juni, 2010 och sedan sommaren 2010 har vattenutdelning genomförts från Räddningstjänstens dricksvattenbil under CCW och sommarfinalen V 75 Rättviks travbana. Mycket uppskattat och är bra marknadsföring. En sammanställning för varje år finns samt all planering, ekonomi, bildspel, utmärkelser, tidningsartiklar mm finns samlat i "en pärm varje år" fram till och med sommaren 2017. *"Varannan vatten gör alla till vinnare"*.

4:25 Rökfria miljöer. Ett mycket brett/omfattande arbete genomfördes under åren 2011-2015 gällande Rökfria skolområden samt Den rökfria arbetsplatsen Rättviks kommun. Högstadierna hade redan en fungerande policy och plan gällande rökning medan gymnasiet var och är den stora utmaningen. Det har helt klart blivit betydligt bättre även på gymnasiet med rektorer som verkligen "är på tårna". Men det är lite sämre när det gäller kommunens personal som i en del fall helt klart struntar i att man inte får röka på arbetstid och i närheten av arbetsplatsen. Länsstyrelsen intensifierar arbetet ut mot kommunerna hösten 2017, gällande skolområdena och rökningen. En länskonferens genomförs den 21 november på Scandic i Falun "Så skapar vi bästa förutsättningarna för ett tobaksförebyggande arbete och en rök- och tobaksfri skolgård".

4:26 Krogkoll.

Ordningsvakterna Jesper Pellgaard och Christoffer Knapp har utvecklat en utbildning för gymnasieelever "Hur ska man bete sig på krogen?". Kontakt i kommunen är Martin Clarstedt.

4:27 ANDT och källkritik på schemat. Under 2012 startade Länsstyrelsen och Borlänge kommun pilotprojektet "ANDT och källkritik på schemat". Med syfte att

knyta ANDT-undervisningen till den nya läroplanen. Rättviksskolan och Stiernhööksgymnasiet fick bland tre andra skolor i länet, under hösten 2013 testa metodmaterialet. Den systematiska och forskningsbaserade ANDT undervisningen tillämpas nu runt om i hela landet. Metodmaterialet finns dels samlat i en pärm dels finns en webbaserad variant som regelbundet uppdateras av CAN (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning). <http://andt.drugsmart.com/>

4:28 Missbruksenheten Rättvik, Lena Ekman. Önskar samverka med kommunens drogförebyggare. Har många mycket bra idéer gällande en bredare samverka för positiva resultat. Bland annat så kommer det fler och fler indikationer om vikten av att förbättra den fysiska hälsan och livsstilen tillsammans med den ordinarie beroendebehandlingen. Likaså visar beroendeforskningen att genom att vistas i berikande miljöer (utomhus som inomhus) innebär ett bättre resultat i beroendebehandlingen – och att se hela människan. Lena brinner för att införa det tänket här i Rättvik – behöver då samverka med folkhälsan och det drogförebyggande/främjande arbetet.

4:29 Pensionärsrådet. Folkhälsa en stående punkt på dagordning – uppskattat att området finns med. Rapporterar vad som är på gång och hur aktiviteter gått. Får för det mesta bra feedback från deltagarna.

4:30 Tillgänglighetsrådet. Folkhälsa en stående punkt på dagordning. Lite mindre feedback men ändå ett område som engagerar.

4:31 POLSAM. Folkhälsa en stående punkt på dagordning. Iréne har undrat om nyttan av att delta på de mötena eftersom samverka kommunens folkhälsoarbete och landstinget i princip inte existerar längre.

4:32 Webbsidorna med alla länkar, på kommunens webbplats. Folkhälsan, ANDT, Våga hjälpa har sammanlagt ansvar för 19 webbsidor, minst två översatta till engelska och sidorna är länkade till både externa och interna sidor/platser. Iréne står som kontakt på alla sidor utom vid Våga hjälpa! sidorna.

5. Arbetet framåt

Uppföljningsmöte 2017-10-24 i kommunhuset.

Deltagare Joanna Stridh (C), ordf. Iréne Sturve, folkhälsostrateg och sekreterare FHR.
Yvonne Junell (C)
Britt-Marie Essell (S)

4:1 Globala hållbarhetsarbetet till det lokala. "Cirklarna". Spelplanen.

Helhetsperspektivet viktigt – hälsans bestämningfaktorer är komplext. Oklart vilka hållbarhetsmål som involverar hälsa som är "klara" av lokala politiken. Och i vilka styrdokument ska "hälsoaspekten" tas med. Samsyn saknas.

4:2 Spelplanen – den del av hållbarhetsarbetet som mest berör hälsa:

- FNs globala hållbarhetsmål – Agenda 2030.
- WHO (Världshälsoorganisationen).
- De sexton nationella miljömålen.
- De elva nationella folkhälsomålen.
- Regionalt Samling för socialt hållbart Dalarna.
- Regionalt - Länsstyrelsens regeringsuppdrag – område Mänskliga rättigheter och Folkhälsa; (där ingår ANDT, Jämställdhet, Folkhälsa/Social hållbarhet, Våld i nära relationer, Integration, Tobak och Minoritetsgrupper).
- Lokalt – kommunens verksamheter – internt och externt.

FÖRSLAG: Någon i organisationen har fortsättningsvis "koll på läget" i omvärlden så kallad omvärldsbevakning. "Plocka hem" det som är relevant för kommunen och kommuninnevånarna. Känna till övrigt och veta var kunskap och information finns att hämta. Delaktighet i de lokala, regionala och nationella nätverken gör detta enklare.

4:3 Nationellt – Slutbetänkandet av kommissionen för jämlik hälsa.

Slutbetänkandet SOU 2017:47.

FÖRSLAG: Slutbetänkandet ingår i punkt 4:2 men är mer specifikt inriktat på det nationella Jämlik hälsa. Behöver bevakas och någon/några behöver inhämta kunskapen i slutbetänkandet då mycket där är tillämpligt i kommunens hållbarhetsarbete. Viktigt eftersom detta är kopplat Hållbarhetsarbetet och FNs Agenda 2030.

4:4 Regional Samling för ett socialt hållbart Dalarna.

FÖRSLAG: Rättviks kontakt i samlingen? Kanske inte behövs i detta läge men någon bär "känna till arbetet" och ha lite bevakning. Iréne har ett stort antal rapporter, e-post och skrivelser gällande Samling för ett socialt hållbart Dalarna.

4:5 Nationella och regionala ANDT strategin.

Del av det övergripande "hälsoarbetet". Samordnas regionalt av Länsstyrelsen. Spel kommer att läggas till i ANDT strategin – kommer att heta ANDTS. Finns ingen behandling för spelmissbruk i kommunen och heller inte via landstinget. Rättvik saknar kontakt i det regionala ANDT nätverket.

FÖRSLAG: Undran att ta med framåt - ska kommunens drogpolitiska handlingsplan (beslutad i fullmäktige 2014-12-04 § 88) revideras, utifrån strategierna ANDT, nationellt och regionalt? Här finns också en koppling till FNs globala mål 3:5.

4:6 Hälsoläget Rättvik

Fallolyckorna har planat ut men de är trots det alldeles för många.

Ohälsotalet för personer med nedsatt funktion/arbetsförmåga är mycket hög liksom ohälsotalet totalt – framför allt för kvinnor från 45 år och uppåt.

Webbplatser där statistik kopplat till folkhälsa finns är:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/>

4:7 Folkhälsopolicy – Folkhälsostrategi – ANDT strategi/Drogpolitisk handlingsplan.

Folkhälsopolicy – antagen i kommunfullmäktige 2010-10-19.

Folkhälsoprogrammet från 2014 – antaget i kommunstyrelsen 2014-04-08, § 60.

Drogpolitisk handlingsplan för Rättviks kommun från 2015, beslutat av kommunfullmäktige 2014-12-04, § 88.

FÖRSLAG: Revideringen har under lång tid bromsats av att hållbarhetsmålen inte är tagna när det gäller hälsoaspekterna – när de är tagna så ska framtagandet av policy, strategi, program och handlingsplan relativt lätt kunna arbetas fram. Måste ske i bred samverkan internt och externt. Beräknad tidsåtgång två dagar per vecka under 5 månader.

4:8 Uppföljningar/rapporteringar till Folkhälsomyndigheten, Länsstyrelsen Dalarna och en del andra enkäter som olika myndigheter vill ha.

Enkäter kommer i regel som mejl till folkhälsoansvarig alt. ANDT ansvarig. De från Folkhälsomyndigheten kommer mer sporadiskt men kan vara ganska omfattande. En enkät kommer årligen från Länsstyrelsen som är viktig att besvara – den fylls i av kommunens tillsynare, ANDT samordnare och Miljöhandläggare. Besvaras av alla tre via en länk från Länsstyrelsen. En viktig enkät som sammanställs av Folkhälsomyndigheten.

Den 19 december, 2017, kommer representanter från Folkhälsomyndigheten till en länsträff i Falun och berättar om Indikatorlabbet och varför det är viktigt att svara.

Visst kan man strunta i att besvara enkäter – det gäller bara att bedöma vilka som inte är relevanta och vilka som faktiskt är viktiga i ett helhetsperspektiv – dumt att hamna på "skämslistan" på grund av okunskap.

4:9 Hållbarhetsarbetet Rättviks kommun.

- Livsmening och hälsa, Social hållbarhet, föreläsning, onsdag 18 oktober, 18.30. (Holistiskt hälsoperspektiv; fysisk, psykisk, social och existentiell hälsa.)

Värdemässig utgångspunkt KASAM – känsla av sammanhang – salutogent.

4:10 Hälsosamt åldrande hela livet – Ett gott liv för alla – Fallförebyggande arbetet.

Hösten 2017 kan ses som en rejäl kick off för kommunens fallförebyggande arbete i samverkan – det är nu det "riktiga" arbetet måste genomföras internt och externt

om det ska bli något resultat.

Enligt SKLs rapport Fallskador bland äldre så bör *"ett generellt kommunalt program innehålla någon form av:*

- *Träning för individer (styrka, balans, rörlighet och motion).*
- *Säkerhetsåtgärder i inomhusmiljön.*
- *Genomgång av individuella riskfaktorer som medicinlistor och syn- hörselundersökning.*

Informations- och utbildningsinsatser är nödvändiga men de måste åtföljas av konkreta åtgärder – bara utbildning har inte visat sig ge någon större effekt."

SKL skriver också om vikten av samverkan kommun och landsting i det FÖREBYGGANDE arbetet.

- Kommunens FHR har stöttat träningen 85+ på Koppjärk och Fallförebyggande träningen 55+, Rättviks Judoklubb.
- Nationella fallförebyggande veckan – vecka 40 – aktiviteter på Buketten.
- Fallförebyggande arbetet – Ett utskick till kommunens 75+ och äldre genomfördes i början av oktober.
- Utbildning äldreomsorgens personal – fallförebyggande "tänket" in i verksamheterna – fem tillfällen under oktober, 2017. De äskade medlen räckte långt. En politiker deltog en utbildningseftermiddag – tyckte den var mycket givande och att den belyste möjligheter där det går att utveckla personalens arbetssätt. Bemötandet och att stärka den äldres funktioner istället för att passivisera, är en annan viktig aspekt som går att utveckla.

FÖRSLAG: Arbetet via Fallförebyggande gruppen bör därför följas av konkreta åtgärder och regelbunden uppföljning under 2018, om det som satsats ska ge effekt.

- Rapport gällande höstens aktiviteter kommer att sammanställas och dras på ksau antingen i november eller december.
- Samverkan med landstinget behöver återupptas när det gäller det fallförebyggande arbetet.
- Undran finns också om kommunen kommer att ge fortsatt ekonomisk stöttning till träningen 85+ på Koppjärk och Fallförebyggande träningen 55+, Rättviks Judoklubb?
- Fler 85+ grupper behövs i kommunen.
- Mer kunskap behöver kommuniceras ut till kommunens äldre befolkning gällande till exempel muskelförtvining (Sarkopeni) som alla drabbas av. Det enda sättet att "bromsa" detta är enkel styrketräning. Mer kunskap behövs kommuniceras ut via dialog, om "fallrisktriangeln" och vilka enkla åtgärder var och en kan göra för att bromsa upp risken att ramla.
- Undran Var finns kommunens Hälsoombud numera? Många av dem skulle kunna få en basutbildning där stresshantering och vardagsträning ingår för att inspirera och få både boende och personal att bli mer aktiva. I första hand de som arbetar inom äldreomsorgen.

4:11 Projekt Fritid Rättvik. Ansökan till Allmänna Arvsfonden – avslagen.

4:12 Folkkrörelse Rättvik 2018.

Då förutsättningarna förändrats så ställdes första stormötet i slutet av augusti in.

4:13 Mässa 55+.

Var tänkt vara en del i Folkrörelseveckan 2018. Undran finns hos en hel del "Rättvikare" om Mässa 55+ blir av 2018. Ingen planeringsgrupp finns i dagsläget. Senaste Mässa 55+ hölls vecka 36, 2016. En kommunkontakt är viktigt eftersom en hel del av kommunens verksamheter var delaktiga i mässan. En vardag är att föredra då fler kommunala verksamheter kan delta.

Pensionärsföreningen SPF har haft stor del i båda 55+ mässorna. Två pärmar finns med upplägg, planering, deltagare med mera. Mycket viktigt att hålla linjen att mässan ska vara "icke kommersiell".

4:14 Folkhälsospåren.

Peter Sandin på Fritid har gått i pension men hans efterträdare har fått kännedom om hans "uppgift" gällande slingorna och dess skyltar.

FÖRSLAG: att ansvaret för Folkhälsospåren läggs över på Fritidsförvaltningen.

4:15 Enkel träning för äldre.

FÖRSLAG: Behov finns av utbildning i att leda enkla, kortare träningspass dels bland redan nämna aktivitetsledare men också bland äldreomsorgens och LSS personal. Kan vara något för de sk. Hälsoombuden om de finns kvar.

4:16 Passion för livet – populär studiecirkel på Buketten.

Iréne håller i en eftermiddag den 8 november – Rörelse i vardagen/balans, motion, styrka.

4:17 Drog- och våldsförebyggande arbetet.

- Nationella och regionala BRÅ

På kommunens lokala BRÅ möte den 22 november, besöker en nationell BRÅ kontakt mötet. Iréne är osäker om hon ska delta på mötet och fortsatt hålla i nationella kontakten.

FÖRSLAG: Efterträdare drogförebyggare/ANDT samordnare Christoffer Knapp. Är intresserad av det uppdraget inklusive BRÅ arbete. Christoffer har bland annat gjort utbildningen Krogkoll. I kommunen är Christoffer dels kopplad till skolan dels till Martin Clarstedt och Jennie Prans vid Miljöenheten.

4:18 Överenskommelsen polis/kommun + handlingsplan och uppföljning.

Iréne och kommunpolis Anders Modén har tagit fram ett förslag på handlingsplan.

UNDRAN: Vem är Kvinnofridssamordnare i kommunen?

Gunilla Klingh står som övergripande kontakt i länsnätverket mot relationsvåld.

FÖRSLAG: Någon utanför socialförvaltningen som länskontakt?

4:19 Föräldranätverket Föräldrar emellan.

FÖRSLAG: Nätverket har behov av en kommunkontakt för att fungera.

4:20 Länsnätverket ANDT – kontakt i kommunen?

FÖRSLAG: se 4:17

4:21 Regionala och nationella utbildningar, konferenser etc. – hösten 2017:

- U-fold, Uppsala universitet, 5 oktober. Tema Nya utmaningar för ANDT-strategin.

Christoffer Knapp var med för Rättviks räkning, Iréne deltog via Länsstyrelsen.

- Förebygg.nu – 15-16 november i Göteborg. Iréne åker via Länsstyrelsen.

- Grundutbildning ANDT-samordnare 5-7 december i Stockholm. Länsstyrelsen betalar allt utom resan. Anmälan senast 30 oktober, till Iréne på Länsstyrelsen.

4:22 ANDT coacher HVB Rättvik.

Anna Börjel är nu enhetschef för verksamheten i Rättvik. Samordning på länsnivå via Länsstyrelsen.

4:23 Länskonferens Så beräknar du ekonomiska vinster och effekter av sociala insatser. Länsstyrelsen i Dalarna.

Galaxen i Borlänge 26 oktober samt en 2-dagars utbildning som är framflyttat till mars 2018. Två deltagare från Rättvik; Joanna Stridh och Gunilla Klingh.

4:24 Varannan vatten.

Årspärmarna med planeringar, sammanställningar mm och allt material förvaras i kommunhusets källare. De ca 300 tomma vattenflaskorna som återstår finns hos Räddningstjänsten.

Från CCW 2017: Ovisst hur det blir med CCW 2018 – om evenemanget ska kortas ner till 3 dagar eller om man ska köra som vanligt. Årets CCW var lite stökigt när det gäller berusade/drogpåverkade ungdomar där många var under 18 år. Med anledning av detta så bör samverka polis och sociala förstärkas men också det drogförebyggande arbetet.

FÖRSLAG: Någon ny kontakt om vattenutdelningen ska genomföras, behövs. Framför allt vid planeringen. Varningsflagg för företaget Water Label om nya tomma flaskor ska beställas.

4:25 Rökfria miljöer. Ett mycket brett/omfattande arbete genomfördes under åren 2011-2015 gällande Rökfria skolområden samt Den rökfria arbetsplatsen Rättviks kommun.

En länskonferens genomförs den 21 november på Scandic i Falun "Så skapar vi bästa förutsättningarna för ett tobaksförebyggande arbete och en rök- och tobaksfri skolgård". Det tobaksförebyggande arbetet går nu in i skarpt läge – regeringen trycker på och kommunernas skolor kan vitesföreläggas om det röks på skolgårdarna. Inbjudan till konferensen har gått ut mycket brett i kommunen.

FÖRSLAG: Arbetet gällande Rökfria arbetsmiljöer, skolområden med flera ställen bör förstärkas. Det har gått i stå de senaste åren.

4:26 Krogkoll.

Inget som påverkas av ett eventuellt bortplockande av folkhälsoarbetet eller ANDT arbetet.

4:27 ANDT och källkritik på schemat.

Upplägget finns på länk <http://andt.drugsmart.com/>

4:28 Missbruksenheten Rättvik, öppenvårdsbehandlare Lena Ekman.

Önskar samverka med kommunens drogförebyggare. Har många mycket bra idéer som är både förebyggande och främjande. Till exempel fräscha, trivsamma miljöer förstärker mötet med klienter i positiv riktning. Även friskvård med enkel träning i vackra miljöer, näringsrik mat har en mycket gynnsam effekt på behandlingen – att bli fri från sitt missbruk.

Förebyggande arbetet inom ANDT – vill lyfta fram ICA Fiolen i Rättvik. Där har man plockat bort "cigarettboxarna med reklam" över kassorna, höjt åldersgränsen för att få handla energidrycker till 18 år, aldrig åkt dit på kontrollköp av cigaretter (all personal begär leg om köparen kan misstänkas vara under 18 år) och de säljer inga lotter, spel. Mycket föredömligt ur ett folkhälsoperspektiv.

4:29 Pensionärsrådet.

FÖRSLAG: Folkhälsa plockas bort från rådets dagordning?

4:30 Tillgänglighetsrådet.

Citat från Tillgänglighetsrådets senaste möte;
"förståndshandikappade som bor i egen lägenhet är en isolerad grupp som måste fångas upp". (Tillgänglighetsrådet önskar en återkoppling på deras råd den 28 november.)

FÖRSLAG: Ensamhet och isolering påverkar hälsan negativt och detta är dessutom en sårbar grupp. Någon bör återkoppla och också komma med åtgärdsförslag.

Folkhälsa plockas bort från rådets dagordning?

4:31 POLSAM.

Folkhälsa plockas bort från POLSAMs dagordning?

4:32 Webbsidorna med alla länkar, på kommunens webbplats.

Folkhälsan, ANDT, Våga hjälpa har sammanlagt ansvar för 19 webbsidor, minst två översatta till engelska och sidorna är länkade till både externa och interna sidor/platser. Iréne står som kontakt på alla sidor utom vid Våga hjälpa! sidorna.

FÖRSLAG: Martin Litens och Nina Eriksson får i uppdrag att se över detta.

6. Övriga frågor.

Iréne har hållit i en hel del utbildningar inom kommunen under sin tid: Hälsopedagogik i arbetslivet för Vuxenutbildningen Leksand-Rättvik, Arbetsmiljöutbildningarna dels gällande ANDT dels Hälsofrämjande förhållningssättet. Kortkurser för kommunala hälsoombuden. Stresshantering för många olika personalgrupper. Yoga för personal. Om rökning och varför arbetsgivaren beslutat om en rökfri arbetsmiljö för personal framför allt inom socialförvaltningen. Vardagsrörelse, Passion för livet, Fallförebyggande och Trygghet i vardagen för äldre – aktiviteterna för äldre oftast på Buketten.

7. Ordförande tackade för visat intresse och avslutade mötet.

Underskrift

Ordförande	Justerare	Sekreterare
Underskrift	Underskrift	Underskrift
Namnförtydligande Joanna Stridh	Namnförtydligande Britt-Marie Essell	Namnförtydligande Iréne Sturve